

Nederland en Europa

Oudere moeders, minder kinderen (rectificatie)¹⁾

Vrouwen in Nederland worden steeds later moeder. Dit is echter geen typisch Nederlands verschijnsel, maar doet zich in de gehele westerse wereld voor. Het steeds later kinderen krijgen is een van de belangrijkste kenmerken van het hedendaagse vruchtbaarheidspatroon. Dit uitstel van kinderen leidt bovendien tot minder kinderen en steeds vaker ook tot afstel van kinderen.

De gemiddelde leeftijd waarop een vrouw haar eerste kind krijgt, is tussen 1990 en 2005 toegenomen. Tussen de lidstaten van de Europese Unie bestaan echter nog wel grote verschillen. In Spanje worden vrouwen met ruim 29 jaar het laatst moeder; in Roemenië en de Baltische staten krijgen vrouwen hun eerste kind gemiddeld vier jaar eerder. Nederlandse vrouwen, in 1990 nog koploper met 27,6 jaar, waren in 2005 gemiddeld bijna 29 jaar toen ze hun eerste kind kregen.

Het late moederschap van vrouwen in Spanje, maar ook in Italië heeft onder meer te maken met het feit dat jongeren in deze landen relatief lang bij hun ouders blijven wonen. De helft van de Spaanse en Italiaanse vrouwen van 25 tot 30 jaar woont nog thuis. Voor de EU als geheel is dit iets meer dan een kwart.

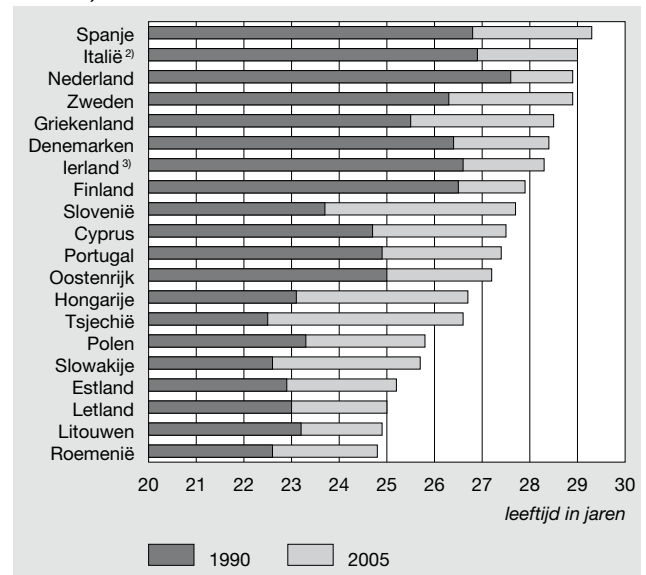
Ook het gezinsbeleid in de diverse landen speelt een rol in de timing van het eerste kind en de vruchtbaarheid. Het gezinsbeleid in de zuidelijke landen kenmerkt zich over het algemeen door weinig aandacht voor werkende moeders, lage kinderbijslag en weinig opvangvoorzieningen voor jonge kinderen. De Scandinavische landen kennen daarentegen ruime overheidsmaatregelen voor gezinnen en veel ondersteuning voor werkende ouders. Deze voorzieningen vertalen zich in een verhoudingsgewijs hoog totaal vruchtbaarheidscijfer van 1,85 in de noordelijke landen, tegen circa 1,35 in de Zuid-Europese landen. Daarnaast spelen ook sociaaleconomische omstandigheden een rol in het vruchtbaarheidsgedrag. Door de hoge jeugdwerkloosheid in Zuid-Europa stellen jongeren het krijgen van kinderen uit en investeren ze liever in het verwerven van een zo hoog mogelijk opleidingsniveau.

¹⁾ Deze rubriek is een rectificatie van de rubriek 'Nederland en Europa' uit nummer 4 van Bevolkingstrends 2009. In grafiek 1 van de rubriek in nummer 4 van 2009 worden een aantal landen genoemd die een andere definitie hanteren van het begrip 'eerste kind', te weten uit het huidige huwelijk in plaats van uit de moeder. De landen die deze afwijkende definitie hanteren zijn België, Bulgarije, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Malta en het Verenigd Koninkrijk. Deze landen tellen rangnummers uit het huwelijk (en niet uit de moeder) waardoor alleen kinderen van gehuwden meetellen in deze statistiek. Wanneer vrouwen hertrouwen kunnen ze opnieuw een 'eerste kind' krijgen.

De cijfers voor deze landen met betrekking tot de gemiddelde leeftijd van de moeder bij geboorte van het eerste kind zijn dan ook niet vergelijkbaar met de cijfers van de overige landen die in grafiek 1 zijn gepresenteerd. Voorts is grafiek 2 aangepast omdat de legenda foutief was weergegeven.

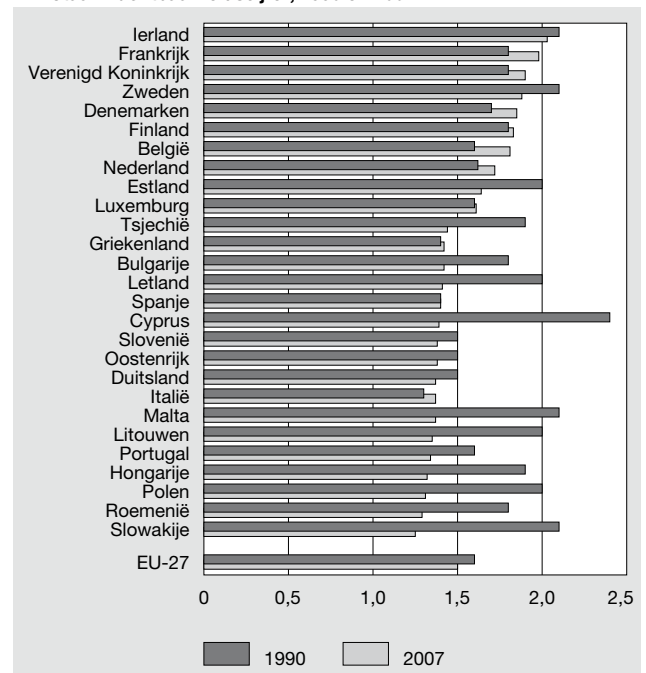
De Oost-Europese landen combineren jong moederschap met een zeer lage vruchtbaarheid. De sociale en economische onzekerheid waarin deze landen na de val van het communisme rond 1990 terecht kwamen hebben, tezamen met grote sociaal-culturele veranderingen, een belangrijke rol gespeeld in de sterke daling van de vruchtbaarheid sinds 1990.

1. Gemiddelde leeftijd van de moeder bij geboorte van het eerste kind¹⁾, 1990 en 2005

Bron: Eurostat, 2008.
¹⁾ Rangnummer uit de moeder.
²⁾ Italië: 2000 i.p.v. 2005.
³⁾ Ierland: 2003 i.p.v. 2005.

2. Totaal vruchtbaarheidscijfer, 1990 en 2007

Bron: Eurostat, 2008